

Słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku na szlaku drewnianej architektury podhalańskiej

tekst: Irena Szlachta
zdjęcia: Maria Kałuża

6 maja br. odbyła się wycieczka słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku na Podhale. Zwiedzano Sanktuarium Maryjne w Ludźmierzu oraz świątynię w Nowym Targu, Łopusznej, Harklowej i Dębnie Podhalańskim. W Łopusznej odwiedziliśmy także miejsca związane z osobą ks. prof. Józefa Tischnera oraz Dwór Tetmajerów, a w Nowym Targu Muzeum Podhalańskie PTTK.

Pierwszym punktem programu był Ludźmierz, najstarsza wieś na Podhalu, a zarazem jego centrum religijne. Sprowadzeni tu cystersi wybudowali w XIII wieku pierwszą drewnianą świątynię poświęconą Matce Bożej. Obecny murowany kościół powstał w okresie 1869–1877. Około 1400 roku nieznanemu snycerzowi wyrzeźbił w lipowym drewnie figurę Matki Boskiej, którą umieszczono w ludźmierskim kościele. Jest to słynąca łaskami figura Gaździny i Królowej Podhala. Obok sanktuarium stworzono Maryjny Ogród Różańcowy. Składa się on z 20 kaplic w stylu góralskim, z rzeźbami przedstawiającymi tajemnice różańcowe. Jest to rodzaj pomnika upamiętniającego modlitwę różańcową ze św. Janem Pawłem II w 1997 roku.

W Nowym Targu jednym z odwiedzanych obiektów sakralnych był drewniany kościółek pw. św. Anny. Legenda głosi, że pierwsza świątynia powstała w tym miejscu na początku XIII wieku i ufundowali ją skruszeni rozbójnicy. Obecny kościół pochodzi z XV lub początku XVI wieku. Cennym zabytkiem miasta jest również kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ufundowany przez Kazimierza Wielkiego. Zachowało się w nim gotyckie prezbiterium z XIV wieku. Na szczególną uwagę zasługują dwa obrazy, przeniesione ze względów bezpieczeństwa z kościoła pw. św. Anny: *Matka Boska z Dzieciątkiem* z końca XV wieku i *Święta Rodzina* z roku 1516.

Odwiedziliśmy również nowotarski ratusz, pochodzący z XV wieku. W zmodernizowanym na przełomie XIX i XX wieku budynku ratusza od roku 1994 roku mieści się Muzeum Podhalańskie PTTK im. Czesława Pajerskiego. Stała ekspozycja obejmuje narzędzia i wyroby pochodzące z warsztatów miejscowych rzemieślników. W posiadaniu muzeum jest również unikatowa na skalę europejską maszyna drukarska, sprowadzona do Nowego Targu w roku 1898. Odrębną salę przeznaczono na pamiątki związane z osobą św. Jana

Pawła II, którego przybycie do Nowego Targu 8 czerwca 1979 roku wspominać jest do dziś.

Kolejnym etapem wycieczki był pobyt w Łopusznej. Jednym z najcenniejszych zabytków jest tu XV-wieczny, drewniany kościół pw. Świętej Trójcy i św. Antoniego Opata. Zachował się w nim gotycki ołtarz główny i fragmenty średniowiecznej polichromii patronowej. W pobliżu kościoła znajduje się Dworek Tetmajerów. Jest to klasyczny polski dwór szlachecki z XIX wieku z łamanym mansardowym dachem. Dzięki interesującej opowieści przewodnika przenieśliśmy się w czasie, kiedy dwór tętnił życiem i przebywało w nim wiele gości, jak np. Seweryn Goszczyński, który uwiecznił swój pobyt w Łopusznej w *Dzienniku podróży do Tatrów* i poemacie *Sobótka*.

W Łopusznej przeżyliśmy chwile wzruszeń zarówno w Tischnerówce – Izbie Pamięci ks. prof. Józefa Tischnera, jak i odwiedzając jego grób na miejscowym cmentarzu. Nasza wizyta zbiegła się z 15. rocznicą śmierci księdza profesora.

W Dębnie Podhalańskim podziwialiśmy drewniany gotycki kościół pw. św. Michała Archanioła, pochodzący z II

połowy XV wieku. Ta wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO świątynia została zbudowana bez użycia gwoździ. Przy jej budowie posłużono się drewnianymi kołkami. Najcenniejszym zabytkiem jest ołtarz główny, tryptyk pochodzący z początku XVI wieku. Przedstawia Najświętszą Pannę z Dzieciątkiem, św. Katarzynę i św. Michała Archanioła. Zobaczyć tu można również cenną deskę z 1280 roku, będącą fragmentem późnoromańskiej nastawy ołtarzowej. Polichromia patronowa, pochodząca z ok 1500 roku, jest najstarszą w Europie w całości zachowaną polichromią tworzoną na drewnie. Z kolei gotycki krucyfiks z roku 1380 stanowi najstarszy element wyposażenia kościoła.

W Harklowej odwiedziliśmy kolejny zabytek podhalańskiej drewnianej architektury – gotycki kościółek pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny, pochodzący z XV wieku.

Uczestnicy wycieczki wrócili do Krakowa pełni wrażeń, ze zdobytą wiedzą o odwiedzanych obiektach. Słowa wdzięczności należą się organizatorowi wycieczki – Romanowi Tekielmu za dobrze zorganizowany wyjazd.

Od wdzięcznych słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Droga wiodła na krakowski Ruczaj do Biblioteki UPJPIL. Starszyzna studencka z poważnymi minami popieszyście zdążyła na wykłady Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W oczach, oprócz pośpiechu, życiowej mądrości, była także i nadzieja. To nie tylko dla „zabicia czasu”, to nie tylko, aby spotkać znajomych – to była prawdziwa nadzieja. Nadzieja gościła w sercu każdego. Szukaliśmy prawdy o życiu i umocnienia wiary. Twórcy, opiekunowie i wykładowcy tego dwuletniego kursu stworzyli niezapomnianą atmosferę

należytej powagi, ale również i swobody oraz duchowości, której nie znajdzie się na innych uczelniach. Było to szczególnie cenne dla tego starszego pokolenia studentów, którzy przecież żyli i zdobywali wykształcenia w czasach skrajnego materializmu.

Serdecznie więc dziękujemy za te przeżycia już u schyłku naszego życia.

W imieniu słuchaczy
Krystyna Starzyk

